

Heerlen

Armoede & Schulden

Beleidsplan 2022-2025

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Hoofdpijnen van dit plan	3
1.3	Leeswijzer	4
2.	Kaders en ontwikkelingen	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Kaders en ontwikkelingen.....	5
3.	Armoede en schulden in Heerlen	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Armoede en minimaregelingen.....	7
3.3	Schulden en schuldhelpverlening	8
4.	Wat we willen bereiken	10
4.1	Visie	10
4.2	Doelen	11
5.	Wat we gaan doen	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Opgave 1: Vroegsignalering en preventie	14
5.3	Opgave 2: Versterken redzaamheid.....	15
5.4	Opgave 3: Inkomensondersteuning	17
5.5	Opgave 4: Schuldhelpverlening	21
6.	Begroting	27

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt het beleidsplan armoede en schulden van de gemeente Heerlen. In dit beleidsplan staat hoe de gemeente in de periode 2022-2025 samen met haar maatschappelijke partners armoede en schulden in Heerlen gaat bestrijden.

Samenhang

Om samenhang in beleid en uitvoering te brengen, zijn armoedebelaid en schuldhelpverlening geïntegreerd in één beleidsplan. In de kern gaat het immers om dezelfde problematiek: moeite met rondkomen. De doelgroepen van beide beleidsterreinen overlappen, en ook de betrokken partijen, maatregelen en voorzieningen - vooral in de preventieve sfeer – zijn vaak dezelfde. Bovendien, in Heerlen stellen we de mensen en hun omgeving centraal, en gemeentelijke processen zijn ondergeschikt, zo staat ook in het coalitieakkoord. Daarom is het logisch om voor één plan te kiezen.

Nieuwe beleidskaders

De vorige kaders voor armoede- en schuldenbeleid waren onderdeel van de [Integrale beleidskaders Participatie](#). Daarvan komen de onderdelen armoede, inkomensondersteuning en schuldhelpverlening met dit beleidsplan te vervallen. Gemeenten zijn verplicht ten minste vierjaarlijks een beleidsplan voor schuldhelpverlening te laten vaststellen door de gemeenteraad. De Integrale beleidskaders Participatie volstaan daarom niet meer. Het vaststellen van een beleidsplan armoedebelaid is geen wettelijke verplichting, maar ook hier zien we dat de vorige kaders gedateerd zijn of alleen de hoofddoelen schetsen. Het laatste beleidsplan specifiek voor armoedebestrijding was de [Kadernota Armoedebelaid](#) die in 2010 werd vastgesteld.

1.2 Hoofdpijnen van dit plan

Blijven investeren in armoedebestrijding

Veel mensen die in armoede leven of schulden hebben, hebben behalve met een financieel probleem vaak ook te maken met andere problemen, die elkaar wederzijds beïnvloeden. Zo kan een slechte gezondheid ervoor zorgen dat het moeilijk is om werk te behouden, en de geldnood die daar het gevolg van is kan stress opleveren, die weer van invloed is op de gezondheid. Ook hebben kinderen die niet kunnen deelnemen aan sport-, culturele of educatieve activiteiten minder kans om zich optimaal te ontwikkelen. Daarom blijven we investeren in het bestrijden van armoede, ook al staan we als gemeente voor financiële uitdagingen. We stellen in ons armoedebelaid het kind structureel centraal en bouwen voort op de keuzes die we in de afgelopen jaren gemaakt hebben, omdat we ervan overtuigd zijn dat dit belangrijk is voor Heerlen én omdat dit uiteindelijk maatschappelijke kostenbesparing oplevert en generatiearmoede doorbreekt. Het Kindpakket blijft overeind, de Fit&Fun-regeling behouden we en we blijven ons inzetten om waar mogelijk drempels te verlagen om mee te kunnen doen.

Werk

Werk kan de beste weg uit armoede zijn. De gemeente blijft daar stevig op inzetten. Maar niet voor iedereen is (meer) werken een optie. Bovendien is werk nog geen garantie dat je een substantieel hoger inkomen vergaart. Mede daarom sloot Heerlen in augustus 2021 aan bij de [coalitie minimumloon naar € 14](#). Ook de armoedeval en de stress van verrekening van wisselende inkomsten op de bijstand vormen belemmeringen om te gaan werken. In de bijstandsverlening houden we hiermee rekening.

Schuldpreventie

Schulden gaan we vroegtijdig signaleren en oppakken. Daarmee voorkomen we dat ze uitgroeien tot problematische schulden. Problematische schulden saneren we de komende tijd vaker met een saneringskrediet. Dit geeft klanten rust, omdat zij nog maar één schuldeiser hebben en gedurende de schuldhelpverlening precies weten wat zij maandelijks moeten aflossen. Schuldeisers vinden het ook prettig, want zij krijgen direct het bedrag waarmee zij akkoord zijn gegaan, en kunnen de boeken sluiten.

De Heerlense droom

We bieden bestaanszekerheid, brood op de plank, schuldenrust. Dat zijn voorwaarden voor mensen om weer vooruit te kunnen kijken. Om te kunnen dromen. Om zichzelf te ontwikkelen, naar school te gaan of (meer) te gaan werken. Maar we bieden meer. We gaan met mensen in gesprek, helpen met het wegnemen van belemmeringen op alle leefgebieden, vergroten het zelfvertrouwen, maken mensen redzaam en laten zien dat een dubbeltje een kwartje kan worden. Dit zijn de stappen naar een armoede- en schuldenvrij Heerlen.

In één generatie naar het landelijke gemiddelde

De meeste beleidsmaatregelen in dit beleidsplan zijn voor onze inwoners direct merkbaar. Maar echte, grote en structurele veranderingen vragen om een lange adem en een meer omvattende aanpak waarbij aandacht is voor werk, onderwijs, opvoedondersteuning, gezondheid, leefbaarheid en meer. Die aanpak is in 2021 vastgelegd in de [Routekaart](#) voor Heerlen-Noord, waar de armoede- en schuldenproblematiek het grootst is. Onze ambitie is dat we inwoners in de nieuwe generatie een nieuw perspectief kunnen bieden, gelijk aan het Nederlands gemiddelde niveau. We hebben een integraal ééngeneratieplan van 25 jaar op meerdere leefgebieden. We zetten in op een trendbreuk en een structurele verandering. De generatie die nu opgroeit krijgt beter onderwijs en daarmee meer kans op werk. De generatie die nu opgroeit is gezonder en leeft langer. De generatie die nu opgroeit woont in een veilige wijk. Dit beleidsplan sluit naadloos aan op de Routekaart.

Vier opgaven

In het armoede- en schuldenbeleid onderscheiden we vier opgaven:

1. [Vroegsignalering en preventie](#). We voorkomen dat financiële problemen ontstaan of verergeren.
2. [Redzaamheid versterken](#). We versterken de financiële vaardigheden van inwoners.
3. [Inkomensondersteuning](#). We zetten erop in dat iedereen zoveel mogelijk mee kan doen met sociale, sportieve en culturele activiteiten, zorg en andere zaken die we belangrijk vinden.
4. [Schuldhelpverlening](#). We lossen schulden op of maken ze beheersbaar.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de kaders en ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 schetsen we de aard en omvang van de armoede- en schuldenproblematiek en kijken we naar het gebruik van de huidige regelingen. In hoofdstuk 4 formuleren we de visie en meetbare doelen. In hoofdstuk 5 vertalen we deze naar beleid en maatregelen. Het beleidsplan sluit af met een meerjarenbegroting.

2. Kaders en ontwikkelingen

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de kaders en ontwikkelingen rond de armoede- en schuldenproblematiek in Heerlen en Nederland.

2.2 Kaders en ontwikkelingen

Participatiewet

Eén van de wettelijke kaders voor het armoedebelief is de [Participatiewet](#). Deze wet regelt onder ander de verstrekking van (bijzondere) bijstand. De Participatiewet schrijft voor dat gemeenten geen 'generiek of categoriaal inkomensbeleid' mogen voeren. Dat betekent dat een gemeente niet zomaar een bedrag mag geven aan minima zonder te controleren of het bedrag wordt uitgegeven aan het doel waarvoor het is toegekend. Inkomensbeleid is voorbehouden aan het rijk.

Brede Schuldenaanpak

In 2018 presenteerde het rijk het [Actieplan brede schuldenaanpak](#). Het actieplan beschrijft het kader voor het rijksbeleid op dit dossier. Veel wetswijzigingen en maatregelen in deze paragraaf zijn een uitvloeisel van het actieplan.

Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs)

De [Wgs](#) verplicht gemeenten om inwoners te 'ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.' De Wgs is een kaderwet. Gemeenten moeten in een beleidsplan vastleggen hoe zij binnen die kaders schuldhelpverlening bieden. In [artikel 2](#) van de Wgs staat aan welke eisen dit beleidsplan moet voldoen. Per 1 januari 2021 wijzigde de Wgs. De [wetswijziging](#) geeft een grondslag om gegevens uit te wisselen met woningcorporaties, zorgverzekeraars en water- en energieleveranciers. Ook geeft de nieuwe Wgs richtlijnen voor doorlooptijden, beschikkingen en [BKR-registratie](#).

Beschermingsbewind en adviesrecht

Gemeenten hebben sinds 1 januari 2021 adviesrecht bij de procedure rond beschermingsbewind wegens problematische schulden, ook wel schuldenbewind genoemd. De [wet adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind](#) (Ags) regelt dat gemeenten drie maanden nadat schuldenbewind is ingesteld, de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste kan worden geholpen door voortzetting van het bewind, of door een lichtere vorm van gemeentelijke ondersteuning.

Vereenvoudiging beslagvrije voet

De [Wet vereenvoudiging beslagvrije voet](#) trad in 2021 in werking. De beslagvrije voet is nu 95% van de bijstandsnorm. De berekening is eenvoudiger en ook hoeven schuldenaren niet meer zelf inzage te geven in onder andere huur- en zorgkosten.

Fraudeschulden

De Participatiewet en andere socialezekerheidswetten worden waarschijnlijk versoepeld. In de Eerste Kamer ligt al een [voorstel](#) waarin staat dat het verbod voor uitkeringsinstanties om bij een fraudevordering mee te werken aan een schuldregeling straks alleen nog geldt als er sprake is van 'opzet of grove schuld'. De toeslagenaffaire en [boodschappenaffaire](#) hebben de discussie over fraudewetgeving in een stroomversnelling gebracht. De Tweede Kamer bespreekt in 2021 diverse voorstellen voor meer beleidsvrijheid voor gemeenten om bijstandsschulden terug te vorderen, boetes op te leggen en giften vrij te laten. Heerlen heeft vooruitlopend op beantwoording van die landelijk

motie in het voorjaar van 2021 haar [vrijlatingsbeleid](#) al versoepeld en staat giften tot € 1.200 toe naast de bijstand (§ 5.4).

Collectieve zorgverzekering

Door het Rijk is [aangekondigd](#) dat zorgverzekeraars - op zijn vroegst vanaf 2023 - geen collectiviteitskorting meer mogen geven op basiszorgverzekeringen. Kortingen op aanvullende verzekeringen blijven toegestaan, en gemeenten mogen een bijdrage blijven verstrekken om de premie laag te houden.

Inburgering

De gemeente moet statushouders in het kader van de nieuwe [Wet Inburgering](#) een half jaar lang 'financieel ontzorgen'. Dat betekent onder andere dat de gemeente de vaste lasten betaalt vanuit de uitkering.

Coalitieakkoord

In het [coalitieakkoord 2018-2022](#) richten we ons extra op problematiek bij kinderen. Hiermee helpen we de kinderen van nu maar ook van volgende generaties. Onderwijs, jeugdhulp en de bestrijding van kinderarmoede staan daarbij wat ons betreft centraal. Naast kinderen worden ook ouderen en werkende minima nadrukkelijk genoemd als doelgroepen van het armoedebeluid. Ook vinden wij het belangrijk dat het armoedebeluid en de schuldhelpverlening beter gaan aansluiten op de leefwereld en de praktische mogelijkheden die mensen hebben. Redeneren vanuit bureaucratische procedures is daar ondergeschikt aan.

Huidige gemeentelijke beleidskaders

De belangrijkste beleidskaders voor het huidige armoede- en schuldenbeleid:

- [Integrale beleidskaders Participatie](#)
- [Doelenboom Participatie](#)
- [Uitvoeringsplan Participatie](#)
- [Beleidsregel bijzondere bijstand 2021](#)
- [Beleidsregel Individuele Inkomenstoelag 2020](#)
- [Beleidsregel schuldhelpverlening 2018](#)
- [Verordening Fit & Fun 2018](#)

Alleen de beleidsregel schuldhelpverlening moet na vaststelling van dit beleidsplan worden gewijzigd. Schuldhelpverleners krijgen meer professionele ruimte om klanten een tweede kans te geven (§ 5.5).

Routekaart Heerlen-Noord

De in de inleiding al aangehaalde [Routekaart](#) voor Heerlen-Noord omvat een plan van aanpak waarvoor 25 jaar – één generatie – is uitgetrokken. De Routekaart is opgesteld door een Alliantie van onder meer de gemeente, het ministerie van BZK, onderwijs, woningcorporaties, zorgverzekeraar CZ, Standby, politie, GGD en de Rabobank. In 2021 wordt de Routekaart geconcretiseerd en wordt gewerkt aan de programmaorganisatie. In het eerste kwartaal van 2022 gaat het programma van start.

3. Armoede en schulden in Heerlen

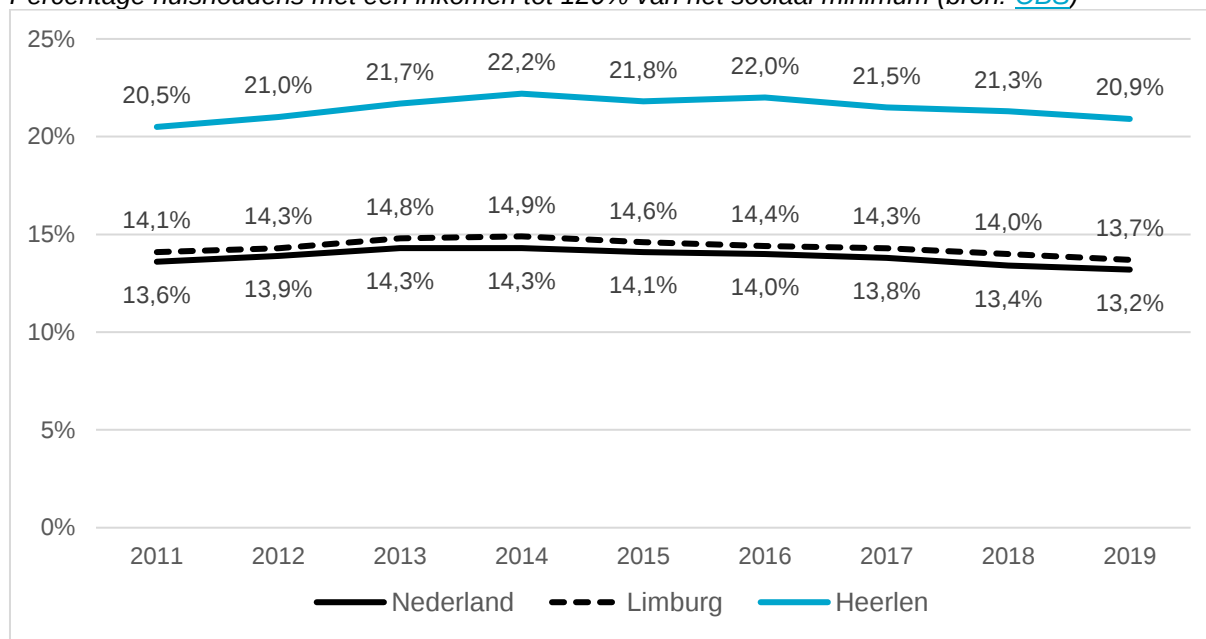
3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de armoede- en schuldenproblematiek.

3.2 Armoede en minimaregelingen

Er is veel armoede in Heerlen. Als we kijken naar huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum - deze inkomensgrens geldt bij de meeste Heerlense minimaregelingen – dan zien we dat ruim 1 op de 5 huishoudens daaronder valt. Het gaat om 9.000 huishoudens. Het percentage ligt flink hoger dan het landelijke en provinciale gemiddelde.

Percentage huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (bron: [CBS](#))

Gelukkig zijn er ook positieve ontwikkelingen. De armoede is al een aantal jaren aan het afnemen. In 2019 meldde het [SCP](#) dat Heerlen niet meer in de top-10 van armste gemeenten staat. In de jaren daarvoor nam de armoede sterker af dan het landelijke gemiddelde.¹

Het is goed om te realiseren dat het CBS alleen kijkt naar inkomen uit uitkering, loon en toeslagen. Hoeveel bijzondere bijstand, individuele inkomens toeslag of andere gemeentelijke inkomensondersteuning de gemeente ook verstrekt; het heeft geen invloed op de CBS-armoedecijfers.

Ook de kinderarmoede is omvangrijk. 15% van de kinderen tot 18 jaar leeft in een gezin dat moet rondkomen van een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Landelijk is dat 7,8%.²

Werkende minima

Bij 1 op de 8 van deze huishoudens (12,5%) is werk - loondienst of onderneming - de belangrijkste inkomstenbron. Landelijk is dat 18%.³ Hoewel in Heerlen dus minder mensen werkend arm zijn, is dit

¹ Onder 'leven in armoede' verstaat het SCP, mensen die onder het zogeheten niet-veel-maar-toereikend budget leven. Bekijk het [persbericht](#) en lees het [rapport](#) van het SCP.

² Bron: [CBS](#). Cijfers hebben betrekking op 2019.

³ Bron: Minimascan Stimulansz, percentages hebben betrekking op 2019.

toch een belangrijke doelgroep in dit beleidsplan. Vaak zijn zij namelijk niet bekend met regelingen en kwetsbaar op andere vlakken.

Gebruik minimaregelingen

Heerlen heeft en behoudt een divers en ruim aanbod van minimaregelingen, generiek of voor specifieke doelgroepen en met vergoedingen voor bijvoorbeeld sport, sociale en culturele activiteiten, zorg, ziekte en kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden. Voor de meeste regelingen geldt een inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum. Een deel van de regelingen voor kinderen ('kindpakket') wordt met subsidie van de gemeente uitgevoerd door particuliere fondsen. In § 5.4 worden de regelingen uitgebreider beschreven. In de volgende tabel zien we het gebruik van de regelingen in 2020.

Regeling	Verstrekingen in 2020
Bijzondere bijstand	1.960
Individuele inkomenstoelage	419
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	846
Collectieve zorgverzekering	2.519 per 1/9/21
Individuele studietoelage	3
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	9.594
Fit & Fun	6.278
Kledingbank	1.143
Voedselbank	9.802 (ca. 200 unieke klanten/week)
Leergeld	5.332 (1.743 unieke kinderen)
Jeugdfonds Sport	953 (796 unieke kinderen)
Jeugdfonds Cultuur	121 (113 unieke kinderen)
Jeugdeducatiefonds	Nog niet bekend. In de loop van 2020 gestart
Jarige Job	1.420
Stop Kinderarmoede	812
Samen delen	Nog niet bekend. Ruim 100/jaar in 2018/ 2019
Fietsenplan	146 t/m 3 ^e kwartaal 2021

Werkenden komen in aanmerking voor alle minimaregelingen, maar maken er relatief weinig gebruik van. In § 5.2 geven we aan hoe we het bereik onder vooral werkende minima willen vergroten.

3.3 Schulden en schuldhulpverlening

Ook de schuldenproblematiek is groter dan landelijk gemiddeld. Bijna twee keer zo groot zelfs, zo is te zien in de grafiek op de volgende pagina. Eind 2020 had 1 op de 8 Heerlense huishoudens problematische schulden (13% = 5.890 huishoudens). De schuldenproblematiek is sinds 2015 – net als in de rest van Nederland – licht afgenomen.

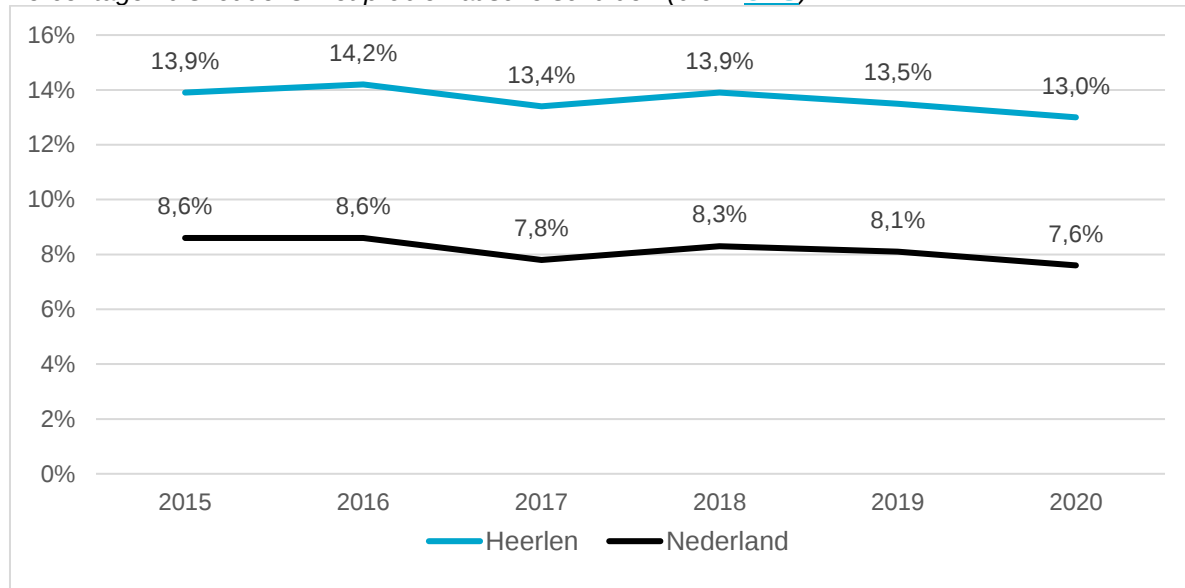
Onderzoekers voorspelden dat de schuldenproblematiek als gevolg van de coronacrisis zou toenemen.⁴ Die voorspellingen zijn landelijk en in de meeste Limburgse gemeenten nog niet uitgekomen. Het aantal geregistreerde problematische schulden daalt in de meeste gemeenten nog steeds, en ook het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening daalde.⁵ Maar hoewel we tot eind 2020 ook in Heerlen een afname zagen van de schuldenproblematiek (figuur hierboven), zagen we tegelijkertijd een forse toename van het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening. Vóór corona waren er jaarlijks ongeveer 250 nieuwe klanten. In 2020 daalde de instroom. Maar in het eerste kwartaal van 2021 waren er 130 nieuwe klanten. Dat is al ruim de helft van de jaarprognose. We

⁴ [COVID-19 en schuldenproblematiek in Nederland](#), Deloitte/SchuldenlabNL, juni 2020.

⁵ [Monitor schuldhulpverlening in coronatijd](#), Divosa/NVVK

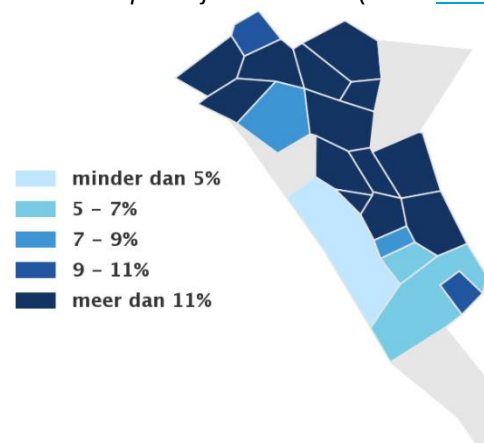
vinden het positief dat Heerlenaren – tegen de landelijke en regionale trend in - de schuldhulpverlening weten te vinden.

Percentage huishoudens met problematische schulden (bron: CBS)

Op het kaartje hiernaast is te zien dat de schuldenproblematiek zich concentreert in bepaalde wijken. Op [andere kaartjes](#) van het CBS is te zien dat de armoede en kinderarmoede op vrijwel dezelfde wijze verdeeld zijn in de gemeente.

Percentage huishoudens met problematische schulden per wijk in Heerlen (bron: CBS)

Budgetbeheer en schuldenbewind

Er zijn ongeveer 330 klanten in budgetbeheer (uitleg van begrippen in § 5.5). Bij Kredietbank Limburg staan ongeveer 350 mensen onder schuldenbewind. Daarnaast staan ongeveer 3.000 mensen onder schuldenbewind bij overwegend commerciële bewindvoerders.

Vroegsignalering

Tot september 2021 zijn maandelijks gemiddeld 411 meldingen van zorgverzekeraars, verhuurders en water- en energiebedrijven opgepakt (zie § 5.2).

Huisuitzettingen

	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal	76	54	64	81	46

In coronatijd zijn er minder huisuitzettingen. De daling heeft waarschijnlijk ook te maken met de landelijke [oproep](#) aan verhuurders om in coronatijd geen huisuitzettingen te doen.

4. Wat we willen bereiken

4.1 Visie

In onze visie zijn armoede en schulden **niet alleen een geldprobleem**. Armoede vormt een complex van achterstanden die elkaar onderling versterken en een kloof slaan met de rest van de samenleving. Het gaat om achterstanden in gezondheid, werken, wonen, opleiding, sociale vaardigheden, politieke deelname, pedagogisch klimaat, opvoeden en vrijetijdsbesteding. Armoede en schulden kunnen een persoon beperken in zijn welbevinden in lichamelijk en geestelijk opzicht en leiden tot sociale uitsluiting.⁶ De gemeente hanteert deze brede definitie van armoede en kiest daarom voor een integrale aanpak van de armoede- en schuldenproblematiek. We pakken niet alleen het geldprobleem aan, maar ook de oorzaken ervan.

Het armoede- en schuldenbeleid biedt een goede mix van zorg en bemoeizorg, motiveren en stimuleren, rechten en plichten en solidariteit en wederkerigheid. We zetten in op preventie en streven naar een duurzame oplossing van de problematiek. Werk kan daarbij – voor zover mogelijk – de ultieme en meest duurzame oplossing zijn. Bij een aanvraag voor inkomensondersteuning of schuldhulpverlening vragen we naar de oorzaken van de problematiek en bieden we waar nodig hulp en ondersteuning op meerdere leefgebieden.

Versterking van de (financiële) redzaamheid, samenwerking met maatschappelijke partners en vroegsignalering hebben een **preventief** effect. Het Nibud stelt dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau niet kunnen rondkomen als ze niet goed kunnen budgetteren. Burgers die hun financiële administratie op orde hebben, goed zicht hebben op de inkomsten en uitgaven en zich niet laten verleiden tot onverantwoorde aankopen of leningen, maken minder kans om in de armoede en schulden te geraken. De kunst is om de komende jaren vroegtijdig inwoners in beeld te krijgen die betalingsachterstanden hebben of voor belangrijke levensgebeurtenissen staan waarbij het risico op het ontstaan van armoede en schulden relatief groot is, zoals echtscheiding, baanverlies, arbeidsongeschikt raken of gezinsuitbreiding. Mensen die (tijdelijk) niet in staat zijn om te budgetteren, wordt budgetbeheer aangeboden. Dit sluit aan bij het gemeentelijk beleid voor onder meer statushouders en de ggz-doelgroep (beschermd wonen).

We bieden niet alleen inkomensondersteuning en een oplossing van schulden, maar we gaan met mensen in gesprek om te kijken of we de financiële situatie **duurzaam** kunnen verbeteren. We kijken naar alle leefgebieden en maken daar waar nodig een integraal plan om de problemen aan te pakken.

We geven extra aandacht aan onze jeugd, omdat we vinden dat **kinderen** niet de dupe mogen worden van de financiële problemen van hun ouders. We willen daarmee ook generatiearmoede doorbreken.

Een andere groep vormen werkende minima. De gemeente vindt het zeer onwenselijk dat **werkende minima** minder gebruikmaken van onze voorzieningen dan bijvoorbeeld bijstandsgerechtigden, omdat hiermee sprake is van een armoedeval en onterecht het beeld ontstaat dat je als bijstandsgerechtigde beter af bent dan als werkende. We vinden dat werken moet lonen. We kijken daarom ook hoe snel bijvoorbeeld te veel ontvangen bijstand moet worden terugbetaald als iemand uitstroomt uit de bijstand. En in het kader van schuldhulpverlening verstrekken we vaker saneringskredieten, zodat inwoners met wisselende inkomsten niet in financiële onzekerheid blijven zitten.

Een derde doelgroep vormen de **ouderen**. Ouderen worden in het armoede- en schuldenbeleid nog onvoldoende bereikt, onder meer omdat ze niet bekend zijn bij bijstandsverlening of omdat er sprake is van stille armoede, schaamte of trots. We willen ouderen beter bereiken en hen voorbereiden op

⁶ Bron: [Armoede en Sociale Uitsluiting](#), CBS.

bijvoorbeeld de financiële gevolgen van pensionering. Het bestrijden van armoede en eenzaamheid gaan hand in hand.

Het bestrijden van armoede en schulden kan de gemeente niet alleen. Er zijn tal van goede initiatieven van vrijwilligers, fondsen en organisaties in Heerlen. De gemeente wil graag samen met deze **maatschappelijke organisaties** de armoede bestrijden. Deze partijen weten vaak beter wat er speelt in de wijken en welke problemen minima ervaren. De ondersteuning die zij bieden is vaak laagdrempelig en 'op maat'. Ze signaleren 'stille armoede' achter voordeuren waar de gemeente niet komt.

Doel van het armoedebeleid is het vergroten van de **financiële redzaamheid**.⁷ We kiezen bewust voor de term redzaamheid in plaats van zelfredzaamheid. Sommige mensen zullen blijvende ondersteuning nodig hebben van de gemeente, hulpverleners of vanuit hun eigen netwerk. We willen niet dat mensen aan hun lot worden overgelaten en zichzelf maar moeten redden. Het beleid is erop gericht dat mensen ontdekken dat zij veel meer kunnen dan ze zelf misschien verwachtten. Dit gevoel van grip op de eigen situatie geeft mensen zelfvertrouwen en betekent een echte stap vooruit.

4.2 Doelen

We formuleren de volgende meetbare doelen. De indicatoren sluiten aan bij bestaande registraties. De activiteiten worden toegelicht in hoofdstuk 5.

Doel	Indicator
Opgave 1. Preventie en vroegsignalering	
We signaleren schulden eerder en is er een laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening	- Vanaf 2022 pakken we maandelijks 400-500 meldingen op met een huisbezoek, telefoon, sms of brief. - In 2025 ligt de gemiddelde schuld bij aanvang schuldhulpverlening onder het niveau van 2021.
Maatschappelijke partners zijn geïnformeerd over regelingen	Minstens 2 voorlichtingsbijeenkomsten per jaar
Flyers, posters, brieven, berichten in lokale media, campagne <i>De eerste stap helpt je verder</i>	Ten minste 2 grote acties per jaar
Voorlichting op scholen	Voorlichtingsacties op alle scholen regulier PO en VO.
VoorzieningenWijzer	100 adviesgesprekken per jaar
We gaan stress-sensitief werken	Alle front office medewerkers zijn getraind in stress-sensitieve dienstverlening
Opgave 2. Redzame inwoners	
Inwoners worden ondersteund bij kennis en vaardigheden om financiële keuzes te maken en schulden te voorkomen	Er worden jaarlijks 5 cursussen met verschillende thema's aangeboden.

⁷ Volgens het [Nibud](#) is iemand financieel redzaam wanneer hij weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat zijn financiën in balans zijn op zowel korte als op lange termijn. Dat is niet alleen op het moment dat iemand zelf al zijn geldzaken kan regelen, maar ook dat iemand weet wanneer hij hulp zou moeten inroepen.

Doel	Indicator
Bedrijven, fondsen, scholen, maatschappelijke organisaties en particuliere initiatieven (intermediairen) leveren samen met de gemeente een bijdrage aan bestrijding van armoede en schulden	Medewerkers worden getraind in het signaleren en bespreekbaar maken van financiële problemen.
Geldplannen	Vanaf 2022 maken elk jaar meer inwoners gebruik van de online Geldplannen van het Nibud.
Minder inwoners hebben problematische schulden <i>* Hierbij spelen ook andere factoren een rol zoals de economische situatie.</i>	- In de periode 2022-2025 realiseren we een trendbreuk met de landelijke armoedecijfers. - In de periode 2022-2025 realiseren we daling van het aantal zorgverzekerden in de Wanbetalersregeling. - In de periode 2022-2025 stabiliseert het aantal huisuitzettingen en zien we in ieder geval geen toename.
Opgave 3. Inkomensondersteuning	
Meer inwoners maken gebruik van de regelingen en voorzieningen	In de periode 2021-2023 maken elk jaar meer rechthebbenden gebruik van miniregelingen, in het bijzonder werkende minima (en hun kinderen).
Meer kinderen maken gebruik van het kindpakket	In 2021 maakt 70% van de kinderen van werkende minima en 100% van de kinderen in een bijstandssituatie gebruik van het kindpakket.⁸
Opgave 4. Schuldhulpverlening	
Schuldenaren worden snel geholpen	- Na aanmelding volgt binnen 4 weken een gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld. - Bij een crisisaanmelding wordt binnen drie dagen actie ondernomen. - In 2022 krijgt de klant binnen 8 weken na het eerste gesprek een beschikking. - Vanaf 2022 duurt de stabilisatiefase maximaal 4 maanden.
Minder afwijzingen, meer toekenningen	Er wordt een groter percentage toegekend
Schuldhulpverlening is vaker succesvol en is er minder uitval	- In 2025 is er minder uitval tussen aanmelding en intake. - In 2025 worden intake, stabilisatie, budgetbeheer en duurzame financiële dienstverlening, schuldregeling en Wsnp vaker (dan in voorgaande jaren) afgerond met een positief resultaat of vervolghulp. - In 2025 is er een hoger slagingspercentage voor schuldregelingen.
In 2023 worden schulden vaker geregeld met een saneringskrediet	- In 2025 zijn er minstens zoveel schuldsaneringen als schuldbemiddelingen. - Het aantal geslaagde schuldregelingen met saneringskrediet is 95%. - Het aantal succesvolle saneringskredieten is 95%.

⁸ Het rijk en de VNG formuleerden deze *landelijke* doelstelling in 2019.

Doel	Indicator
De gemeente biedt budgetbeheer aan inwoners die moeite hebben met budgetteren	In de periode 2022-2025 realiseren we ten opzichte van 2021 een trendbreuk in aantal toekenningen en uitgaven beschermingsbewind.
We dragen over naar Wsnp als minnelijk traject mislukt	Percentage klanten dat na mislukte schuldregeling wordt doorverwezen en/of toegelaten tot de Wsnp.
We voorkomen recidive	Percentage terugkerende klanten.

De kwaliteit en resultaten van het armoedebelief en de schuldhelpverlening worden op verschillende niveaus gemonitord. Er is een periodieke managementrapportage en jaarrekening in het kader van de reguliere P&C cyclus. De raad ontvangt een afschrift van de belangrijkste prestaties, ten minste op het niveau van de hierboven gepresenteerde doelen. Daarnaast is er een tweejaarlijkse evaluatie van het beleidsplan.

5. Wat we gaan doen

5.1 Inleiding

We onderscheiden vier opgaven:

1. [Vroegsignalering en preventie](#). We voorkomen dat financiële problemen ontstaan of verergeren.
2. [Versterken redzaamheid](#). We versterken de (financiële) vaardigheden van inwoners.
3. [Inkomensondersteuning](#). We zetten er op in dat iedereen zoveel mogelijk mee kan doen met sociale, sportieve en culturele activiteiten, zorg en andere zaken die we belangrijk vinden.
4. [Schuldhelpverlening](#). We lossen schulden op of maken ze beheersbaar.

In dit hoofdstuk worden per opgave de beleidskaders en activiteiten gepresenteerd. Als er sprake is van een beleidswijziging, dan wordt dit expliciet vermeld.

5.2 Opgave 1: Vroegsignalering en preventie

We voorkomen dat financiële problemen ontstaan of verergeren

Vroegsignalering

De ervaring leert dat mensen gemiddeld [vijf jaar wachten](#) voordat zij hulp zoeken. Tegen de tijd dat zij zich melden voor schuldhelpverlening, zijn de schulden opgelopen tot [€ 42.000](#). Door schulden eerder te signaleren, kunnen veel leed en maatschappelijke kosten worden voorkomen.

De wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening per 1 januari 2021 maakt het mogelijk om met zorgverzekeraars, verhuurders en water- en energiebedrijven gegevens uit te wisselen over betalingsachterstanden. Het Vroeg Eropaf team van de gemeente benadert de inwoners en biedt hulp. Heerlen doet dit volgens het [landelijk convenant vroegsignalering](#).

Nieuw in dit beleidsplan is de ambitie om vroegsignalering breder op te pakken dan minimaal wettelijk vereist. We willen ook afspraken maken met bijvoorbeeld deurwaarders, incassobureaus, UWV, telecombedrijven, postorderbedrijven, werkgevers, CJIB, Belastingdienst, hypotheekverstrekkers, apotheken, BsGW, echtscheidingsadvocaten, mediators, uitvaartondernemers, huisartsen, ROC's en particuliere verhuurders. Voor al deze partijen geldt dat zij toestemming van de inwoner nodig hebben om een melding te doen bij Vroeg Eropaf.

Vanwege het grote aantal meldingen sinds de wetswijziging – meer dan 400 per maand - moeten de werkwijze en organisatie van het Vroeg eropaf team worden aangepast en opgeschaald. In de huidige werkwijze werken consultants van schuldhelpverlening, sociaal werkers en vrijwilligers van Alcander en de sociale buurtteams samen. Het voornemen is om een breed team samen te stellen met (schuld)hulpverleners die verstand hebben van geldzaken en sociaal werkers die oog hebben voor problematiek op meerdere leefgebieden. Op verschillende manieren wordt contact gelegd met inwoners: huisbezoek, bellen, sms en brieven. Huisbezoeken zijn het meest effectief, maar ook kostbaar. Huisbezoeken worden daarom vooral gedaan als er meerdere of relatief grote betalingsachterstanden zijn.

Nederlandse SchuldhelpRoute

Landelijke schuldeisers zoals banken en telecombedrijven attenderen klanten op [geldfit.nl](#). Bezoekers vinden er hulp en informatie en kunnen chatten met vrijwilligers. Als het nodig is, worden mensen vervolgens doorgeleid naar de gemeente voor schuldhelpverlening. Men kan ook bellen met het landelijke nummer 0800-8115. Deze route heet de [Nederlandse SchuldhelpRoute](#). Heerlen zal in 2022 hierop aansluiten.

Voorlichting ketenpartners

Organisaties die contact hebben met de doelgroep – denk aan hulp- en dienstverleners, kerken, scholen, (sport)verenigingen en buurthuizen - worden periodiek geïnformeerd over schuldhulpverlening, financiële regelingen en manieren om financiële problemen te signaleren en bespreekbaar te maken. Ook worden e-learnings onder de aandacht gebracht zoals [Signaleren en begeleiden van financiële problemen](#) en [financieel veilig ouder worden](#). Ketenpartners checken met een inkomensscan of hun klant behoort tot de doelgroep van inkomensregelingen en verwijzen vervolgens naar het *Meldpunt Financieel Fit* voor een financiële quickscan door Alcander. Voorlichting aan ketenpartners gebeurt al, maar zal de komende jaren systematischer worden opgepakt, met een concrete planning.

Publieksvoorlichting

Via informatiebijeenkomsten, brieven, folders, persberichten, website, social media, campagnes zoals [De eerste stap helpt je verder](#), huis-aan-huisbladen en andere media worden inwoners geïnformeerd over geldzaken, financiële regelingen en het ondersteuningsaanbod van de gemeente. Hiervoor wordt een jaarplanning gemaakt. Mensen met een laag inkomen kunnen voor hulp en advies ook terecht bij de Cliëntentelefoon, tegenwoordig bemenst door Schuldhulpmaatje. Ook voor publieksvoorlichting geldt, dat dit de komende jaren met een concrete jaarplanning wordt opgepakt.

Voorzieningenwijzer

De [Voorzieningenwijzer](#) is in 2021 geïntroduceerd en helpt om op een gestructureerde manier te kijken naar waar mensen in Heerlen recht op hebben en geeft advies over bijvoorbeeld een passende verzekering of energiecontract. De Voorzieningenwijzer is onderdeel van de *landelijke* campagne [Dat geldt voor mij](#), maar is op maat gemaakt voor de gemeente. Inwoners kunnen zelf de Voorzieningenwijzer raadplegen of hulp krijgen van een opgeleide adviseur van bijvoorbeeld Alcander.

Berekenuwrecht

Via berekenuwrecht.nl berekenen inwoners of zij recht hebben op landelijke toeslagen en [tegemoetkomingen van de gemeente Heerlen](#). Heerlen is al enige jaren hierop aangesloten.

5.3 Opgave 2: Versterken redzaamheid

We versterken de (financiële) vaardigheden van inwoners

Mensen die hun financiële administratie op orde hebben, goed zicht hebben op hun inkomsten en uitgaven en zich niet laten verleiden tot onverantwoorde aankopen of leningen, maken minder kans om in de armoede en schulden te geraken. Ook problemen op andere leefgebieden kunnen een belemmering zijn om grip te houden op je geldzaken. We hebben oog voor deze belemmeringen en proberen op verschillende manieren inwoners redzaam te maken.

Sociale buurtteams

De sociale buurtteams hebben hierin een belangrijke rol. De ervaring leert dat bij 4 op de 5 hulpvragen ook een financieel probleem speelt. De buurtteams zijn getraind om dit te herkennen en erop door te vragen. Ze bieden laagdrempelige hulp via bijvoorbeeld het eerder genoemde Meldpunt Financieel Fit en de Voorzieningenwijzer of koppelen iemand aan een vrijwilliger die helpt bij de thuisadministratie. Indien nodig dragen ze warm over naar meer gespecialiseerde (schuld)hulp en zorg.

Gesprekken met bijstandsgerechtigden

We nodigen bijstandsgerechtigden periodiek uit voor een gesprek. In de gesprekken hebben we oog voor problemen op meerdere leefgebieden. We wijzen op diverse vormen van aanvullende inkomensondersteuning en hulp. Doel van de gesprekken is om de armoedesituatie duurzaam te doorbreken. De gemeente is al gestart met de gesprekken, maar vanwege de coronamaatregelen gebeurt dit nog niet op grote schaal.

Vrijwilligers helpen bij thuisadministratie

Alcander coördineert een grote poule van enthousiaste vrijwilligers van o.a. [Schuldhulpmaatje](#) en [Humanitas](#). Deze vrijwilligers bieden ondersteuning bij financiële huishouding en helpen ook met het invullen van formulieren. Er zijn Infopunten waar mensen zonder afspraak en gratis terecht kunnen voor advies en hulp bij de financiële administratie. Een aantal vrijwilligers is ervaringsdeskundig waardoor sommige inwoners nog minder een drempel ervaren om hulp te accepteren.

De gemeente subsidieert de beroepskrachten ten behoeve van de coördinatie en subsidieert ook de samenwerkende vrijwilligersorganisaties. Vóór corona werden jaarlijks maar liefst 1.500 tot 1.600 inwoners geholpen door een vrijwilliger. In 2020 liep dat aantal als gevolg van corona flink terug tot 700. De vrijwilligers werken samen met de eveneens vrijwillige [Taalmaatjes](#) en het [Taalhuis](#) en [Taalcafé](#).

[Schuldhulpmaatje Jong](#) richt zich specifiek op jongeren en biedt onder andere een chatfunctie. Naast individuele ondersteuning – thuis of in buurtlocatie – geven ze ook groepsvoorlichting. Samen met Team schuldhulpverlening verzorgen zij bijvoorbeeld bij het Vista college het lesprogramma *Moneytalk* over zorgpremie, telefoonkosten, zelfstandig wonen en andere geldzaken.

Vrijwilligers bieden regelmatig, maar niet structureel hulp tijdens de schuldhulpverlening. De komende jaren gaan we er meer op aansturen dat klanten in de schuldhulpverlening een half jaar voor uitstroom worden gekoppeld aan een vrijwilliger. De vrijwilliger houdt de vinger aan de pols en biedt nazorg om te voorkomen dat opnieuw problemen ontstaan. De consulent schuldhulpverlening houdt de regie.

Online Geldplannen

Inwoners met financiële hulpvragen kunnen zelf - of met hulp van een vrijwilliger of professional – online oplossingen vinden via zogenaamde Geldplannen. Gebruikers vullen een profiel in en krijgen op basis daarvan heel gericht een overzicht van tips en voorzieningen. Er zijn o.a. het Geldplan [Beter rondkomen](#) en het [Geldplan Rondkomen met Kinderen](#). De geldplannen zijn vanaf 2022 beschikbaar via onder meer de website van de gemeente.

Voorlichting op scholen

Een MBO-coach van Team schuldhulpverlening verzorgt al enige tijd wekelijks een spreekuur bij het Vista college. Daarnaast zijn er incidenteel voorlichtingsbijeenkomsten en workshops op bijvoorbeeld het Vista college en praktijkscholen. In wisselende samenstelling zijn hierbij betrokken Team Schuldhulpverlening, Kredietbank Limburg, MEE, schuldhulpmaatje en de GGD. Het voornemen is om dit de komende jaren systematischer op te pakken.

Week van het Geld

Vanaf 2022 organiseert de gemeente tijdens de jaarlijkse landelijke [Week van het Geld](#) lokale activiteiten om vooral jongeren te informeren en adviseren over geldzaken.

Inburgering

De gemeente moet bijstandsgerechtigde statushouders in het kader van de nieuwe [Wet Inburgering](#) een half jaar lang ‘financieel ontzorgen’. Dat betekent onder andere dat de gemeente de vaste lasten betaalt vanuit de uitkering. In samenwerking met Kredietbank Limburg wordt budgetbeheer ingezet. Ook worden statushouders wegwijs gemaakt in geldzaken.

Energiearmoede

In veel Heerlense wijken heeft meer dan 13% van de huishoudens een relatief hoge energierekening, een slecht geïsoleerd huis en een laag inkomen. Het landelijke gemiddelde is 7% (bron: [TNO](#)).

Op het moment van schrijven wordt gewerkt aan een landelijke regeling voor de energiekosten van minima. Mogelijk krijgen gemeenten een rol in de uitvoering en lokale vormgeving van deze regeling. Gemeenten mogen op dit moment minima (nog) niet generiek financieel tegemoetkomen in de hogere energierekening. Dit inkomensbeleid is voorbehouden aan het rijk. Wel zal de gemeente voor mensen die door het ijs dreigen te zakken binnen de wettelijke kaders maatwerk leveren en de beschikbare instrumenten zoals bijzondere bijstand en schuldhelpverlening optimaal inzetten.

Daarnaast kan en zal de gemeente bijvoorbeeld met woningcorporaties afspraken maken over woningisolatie en andere manieren om energie te besparen. Dit krijgt een plek in de in § 2.2 genoemde Routekaart Heerlen-Noord.

5.4 Opgave 3: Inkomensondersteuning

We zetten er op in dat iedereen zoveel mogelijk kan meedoen met sociale, sportieve en culturele activiteiten, zorg en andere zaken die we belangrijk vinden.

We vergroten de redzaamheid (opgave 2). Maar we bieden in de eerste plaats bestaanszekerheid door middel van inkomensondersteuning. Dat is een voorwaarde voor mensen om weer vooruit te kunnen kijken en zich te ontplooien.

Heerlen heeft een breed pakket aan minimaregelingen. Vaak gaat het om financiële vergoedingen, soms om verstrekkingen in natura. Voor de meeste regelingen geldt een inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum. Voor de minimaregelingen zijn er geen beleidswijzigingen, tenzij hieronder anders vermeld.

Aanvraagprocedures

De aanvraagprocedures zijn eenvoudig en laagdrempelig. Dat is uiteraard prettig voor de aanvrager, maar scheelt ook in de uitvoeringskosten. Zo hoeft je bij de Fit & Fun regeling geen bonnetjes in te leveren. Bij veel aanvragen geldt dat deze jaarlijks ambtshalve worden gecontroleerd en verlengd. De vergoeding wordt dan elk jaar automatisch verstrekt zolang de aanvrager voldoet aan de voorwaarden. Bijstandsgerechtigden hoeven de Fit & Fun regeling überhaupt niet aan te vragen; deze krijgen ze automatisch. Als mensen een vergoeding aanvragen, worden ze direct ook geattendeerd op andere voorzieningen en hulp bij geldzaken. De gemeente werkt met de [Omgekeerde Toets](#). Hierbij staat de *bedoeling* van de sociale wetgeving centraal en niet de *letter* van de wet. Hierdoor kan de gemeente gemakkelijker maatwerk leveren, bijvoorbeeld bij de aanvraag van bijzondere bijstand.

Bijzondere bijstand

[Bijzondere bijstand](#) is bedoeld voor mensen met een laag inkomen die onverwachte kosten hebben die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden, zoals bewindvoerderskosten, advocaatkosten, maaltijdvoorziening of inrichtingskosten. De inkomensgrens ligt op 120% van het sociaal minimum. Alleen voor bewindvoerderskosten ligt de inkomensgrens op 100%. De kaders voor bijzondere bijstandsverlening zijn vastgelegd in [art. 35](#) van de Participatiewet.

Individuele Inkomens toeslag

De [individuele inkomens toeslag](#) is een vrij besteedbare toeslag voor huishoudens die langer dan 3 jaar leven van een inkomen tot 100% van het sociaal minimum en geen uitzicht hebben op

inkomensverbetering.⁹ Pensioengerechtigden komen niet in aanmerking; dat is wettelijk zo geregeld. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de huishoudsamenstelling. Een alleenstaande ouder krijgt in 2021 € 450 per jaar, samenwonenden € 277. Gemeenten zijn wettelijk verplicht deze toeslag te verstrekken ([art. 36 Participatiewet](#)), maar hebben de beleidsvrijheid om o.a. de hoogte van de bedragen, inkomensgrens en inkomensduur te bepalen. Heerlen verstrekt vergeleken met andere gemeenten relatief hoge bedragen. Bij de voorloper van deze regeling – de ‘langdurigheidstoeslag’- waren de bedragen wettelijk gemaximeerd. Heerlen verstrekke toen al de maximale bedragen.

Collectieve zorgverzekering

De gemeente biedt mensen met een inkomen tot 150% van de bijstandsnorm de mogelijkheid om deel te nemen aan een [collectieve zorgverzekering](#): het VGZ gemeentepakket Zuid-Limburg. Deze verzekering bestaat uit een basisverzekering met een compacte of een uitgebreide aanvullende verzekering. In de verzekering zijn het wettelijk eigen risico en eigen bijdragen meeverzekerd. Dankzij de collectiviteitskorting van VGZ is de premie relatief laag. Waarschijnlijk mogen zorgverzekeraars vanaf 2023 geen korting meer geven op de basispremie. Korting op de aanvullende verzekering blijft toegestaan. Het contract met VGZ loopt eind 2022 af en zal opnieuw aanbesteed worden. De kaders voor de collectieve zorgverzekering zijn vastgelegd in [art. 35 tweede lid Participatiewet](#).

Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Dit is een financiële [tegemoetkoming](#) van € 125 per jaar voor mensen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum die de afgelopen twee jaren het eigen risico volledig aangesproken hebben.

Individuele studietoeslag

De [individuele studietoeslag](#) is bedoeld voor jongeren vanaf 18 jaar met een beperking die onderwijs volgen. Zij krijgen de jaarlijkse toeslag omdat zij niet in staat zijn naast hun studiefinanciering bij te verdienen. Gemeenten moeten de toeslag uitkeren, maar hebben enige beleidsvrijheid ([art. 36b Participatiewet](#)). In Heerlen is de toeslag in 2021 € 367. Er wordt zeer weinig gebruik gemaakt van de regeling. Eind 2021 is in de Tweede Kamer een [amendement](#) aangenomen waarin staat de studietoeslag vanaf 1 april 2022 in alle gemeenten gelijk is. Studenten met een beperking krijgen in alle gemeenten € 150 per maand vanaf hun 18e verjaardag, en € 300 vanaf 21 jaar.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum en zonder vermogen komen in aanmerking voor [kwijtschelding](#) van gemeentelijke belastingen. Ook de waterschapsbelastingen worden kwijtgescholden. De gemeentelijke [beleidsvrijheid](#) is beperkt: gemeenten mogen geen hogere inkomens- en vermogensgrens hanteren. Gemeenten mogen wel lagere grenzen vaststellen of ervoor kiezen om voor bepaalde of alle belastingen geen kwijtschelding te verlenen.

Kledingbank

De [Kledingbank Limburg](#) verstrekt kleding, schoenen en babypakketten aan mensen die moeite hebben hier zelf in te voorzien. Twee keer per jaar organiseren zij kledingdagen op locatie in gemeenschapshuis Heksenberg. Alle bijstandsgerechtigden krijgen een uitnodiging. Jaarlijks bezoeken ruim 1.600 Heerlenaren de kledingdagen. De gemeente betaalt € 47 per persoon.

Voedselbank

De [Voedselbank Limburg-Zuid](#) biedt voedselhulp aan de armste mensen en voorkomt voedselverspilling. De gemeente betaalt € 5 per voedselpakket voor logistieke kosten zoals opslag, transport en koeling. In 2020 zijn 9.802 voedselpakketten uitgedeeld aan Heerlenaren.

⁹ Gemeenten zijn wettelijk verplicht deze toeslag te verstrekken ([art. 36a Participatiewet](#)), maar hebben de beleidsvrijheid om o.a. de hoogte van de *bedragen*, *inkomensgrens* en *inkomensduur* te bepalen.

Fit & Fun regeling ('kortingsregeling' in verordening)

[Fit & Fun](#) is de meest gebruikte minimaregeling in Heerlen, mede omdat hij automatisch wordt uitgekeerd aan bijstandsgerechtigden. De uitkering van € 75 per jaar is een bijdrage in de kosten van individuele maatschappelijke, sociale, sportieve en culturele activiteiten.

Vrijlating inkomsten en giften

Bijstandsgerechtigden met een parttime baan mogen een gedeelte van de inkomsten houden. Dit is vastgelegd in [art. 31](#) Participatiewet. Het verrekenen van wisselende inkomsten en de onduidelijkheid over het besteedbare inkomen van de volgende maand kan erg vervelend en stressvol zijn voor bijstandsgerechtigden. Voor sommigen is het een drempel om (meer) te gaan werken. Heerlen richt in vervolg op het landelijke programma [Simpel Switchen](#) de processen rond parttime werk zo in dat de inkomensstabiliteit van mensen die de stap naar parttime werk zetten zoveel mogelijk gewaarborgd is.

Ook giften zoals een tas met boodschappen of geld om kleding te kopen, mogen gedeeltelijk worden vrijgelaten. Gemeenten hebben enige beleidsvrijheid hierin. Naar aanleiding van een landelijke [motie](#) heeft Heerlen in 2021 de regels [versoepeld](#). Bijstandsgerechtigden mogen nu tot € 1.200 aan giften ontvangen zonder dat zij worden gekort op de uitkering.

Samen Delen

[Samen Delen](#) is een non-profit organisatie die huisraad inzamelt en weggeeft aan mensen die dat nodig hebben. Wordt bij inrichtingskosten als voorliggende voorziening aangemerkt. De gemeente verstrekt een subsidie aan Samen Delen.

Caritas045

[Caritas045](#) zorgt dat inwoners van Parkstad met een minimuminkomen een maaltijd kunnen afhalen, elke dinsdag en donderdag. De gemeente heeft geen formele (subsidie) relatie met deze non profit organisatie maar stimuleert en faciliteert samenwerking met hulpverleners en instanties.

Consuminderhuis

[Consuminderhuis Parkstad](#) leert mensen meer te doen met minder en biedt praktische hulp (kleding, speelgoed, inrichting) en crisishulp (snel voedselpakket) in ruil voor deelname aan consuminderkring of vrijwilligerswerk.

Kindpakket

De regelingen voor arme gezinnen met kinderen zijn samengevoegd in een '[kindpakket](#)'. Bijna al deze regelingen worden met subsidie van de gemeente uitgevoerd door particuliere fondsen die op een laagdrempelige, gerichte en goedkope manier bijdragen verstrekken aan gezinnen, vaak in natura. Er zijn geen beleidswijzigingen rond het kindpakket.

Leergeld

[Stichting Leergeld Parkstad](#) zorgt dat kinderen van 4 t/m 18 jaar, die in gezinnen opgroeien met minimale financiële middelen, mee kunnen doen aan schoolse en vrijetijdsactiviteiten. In 2020 waren er 5.332 toekenningen aan 1.743 unieke kinderen. De zaken die het meest vergoed worden: contributie/lesgeld, ouderbijdrage, fiets, overige sportkosten, welzijnsevenement en computer. De vrijwilligers van Leergeld komen meestal bij de mensen thuis en hebben vaak ook een goed gesprek over het welzijn van het gezin. Waar nodig verwijzen ze naar hulp en ondersteuning.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

[Stichting Jeugdfonds sport en cultuur](#) maakt het mogelijk dat kinderen uit gezinnen met weinig geld mee kunnen doen aan sport- en cultuuroefening. Ze betalen de contributie en attributen (bijv. voetbalschoenen) voor kinderen van 4 t/m 18 jaar uit gezinnen met een gezinsinkomen tot 120% van het sociaal minimum. De meest vergoede sportcontributies- en attributen zijn: voetbal, kick boksen/thai boksen, zwembles en turnen. In 2020 werd gemiddeld € 292 per sportaanvraag vergoed.

De meest vergoede cultuurcontributies en -attributen zijn: dans, ballet, piano, zangles. In 2020 werd gemiddeld ruim € 330 per cultuuraanvraag vergoed.

Jeugdeducatiefonds

Sinds 2019 ondersteunen wij het [Jeugdeducatiefonds](#). Het fonds ondersteunt kinderen in hun cognitieve, sociaal-emotionele en culturele ontwikkeling, draagt bij aan verbetering van de thuissituatie en bevordert gezondheid en beweging. In Heerlen werkt het Jeugdeducatiefonds samen met docenten en schoolleiders van 9 basisscholen om kinderen hun talenten maximaal te laten ontwikkelen en zo de kans op armoede in de toekomst te verkleinen.

Jarige Job

[Stichting Jarige Job](#) maakt verjaardagen mogelijk voor kinderen die verjaardag niet kunnen vieren omdat daar thuis geen geld voor is. Jarige Job helpt deze kinderen door het geven van een verjaardagsbox. Hierin zit alles wat nodig is voor een echte verjaardag thuis en op school. Verjaardagsboxen worden geschonken en distributie loopt via Leergeld en scholen. In Heerlen werden in 2020 1.420 verjaardagsboxen uitgedeeld.

Stop Kinderarmoede

[Stichting Stop Kinderarmoede](#) geeft kledingpakketten uit, voorzien van nieuwe kleding, nieuwe schoenen en leuke cadeautjes in de vorm van nieuw speelgoed. De gemeente Heerlen neemt een pakket met winterkleding af ter waarde van € 165 per kind en betaalt een vergoeding van € 65 per kind. De overige kosten worden gedragen door bedrijven, fondsen en andere donateurs.

Fietsenplan

Voor kinderen in het voortgezet onderwijs tot en met 18 jaar is er een vergoedingsregeling voor een [fiets via Leergeld](#). Voor kinderen tot en met de lagere school hebben wij samen met [Werk voor Heerlen](#) een eigen fietsproject. Per verstrekte fiets betalen we een bijdrage van € 50.

Schoolzwemmen

Heerlen biedt [gratis schoolzwemmen](#) voor kinderen uit groep 5 van de basisscholen in Heerlen die nog niet over een A, B of C diploma beschikken en voor kinderen uit de groepen 6,7 en 8 zonder zwemdiploma A.

Bibliotheek

Een [basis abonnement](#) bij de bibliotheek is in Heerlen gratis voor jeugdigen tot en met 27 jaar.

Kansrijk van start

Heerlen heeft te maken met grote gezondheidsverschillen. Die beginnen al op een jonge leeftijd en hangen vaak samen met inkomen en opleiding van het gezin. Het programma [Kansrijk van start](#) heeft twee doelen:

1. Zorgen dat professionals zien dat er problemen zijn;
2. Het verminderen van ongunstige sociale- en omgevingsfactoren.

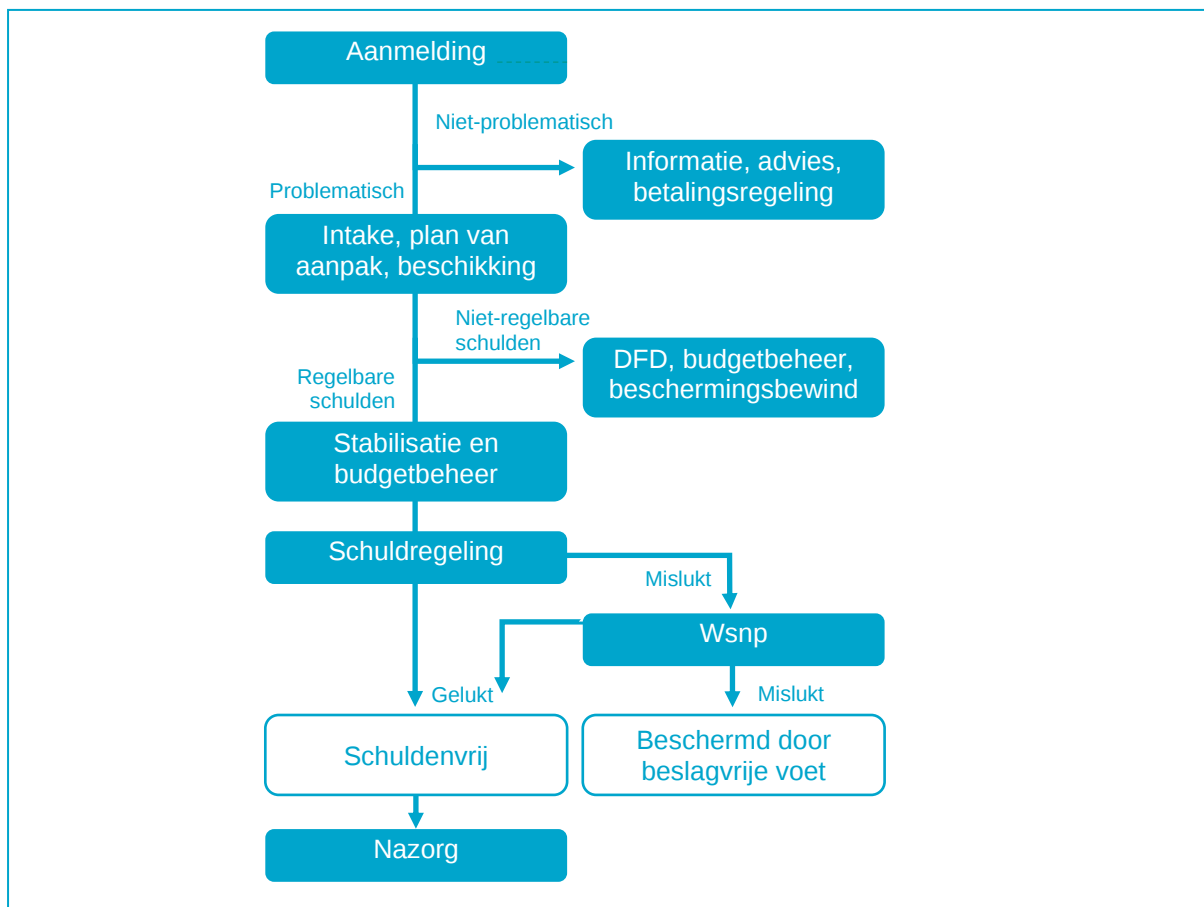
Vanuit het programma worden onder andere babystartpakketten verstrekt. Dit gebeurt vanuit onze samenwerking met [Stichting Babyspullen](#). Dit wordt gefinancierd van het armoedebeleid, specifiek het kindpakket.

5.5 Opgave 4: Schuldhulpverlening

We lossen schulden op of maken ze beheersbaar

Deze paragraaf gaat over het *curatieve* deel van schuldhulpverlening. Als er ondanks onze preventieactiviteiten problematische schulden ontstaan, zetten we alles op alles om een regeling te treffen met de schuldeisers. Als dat niet lukt, bijvoorbeeld door weigerachtige schuldeisers, maken we de schulden beheersbaar, zodat de inwoner in ieder geval noodzakelijke uitgaven kan doen. In de volgende figuur staat het hele proces van aanmelding tot nazorg. In deze paragraaf beschrijven we het huidige proces. Als er sprake is van een wijziging in beleid of werkwijze vermelden we dit expliciet.

Schuldhulpverlening van aanmelding tot nazorg

Aanmelding en intake

De schuldhulpverlening in Heerlen wordt gecoördineerd vanuit het gemeentelijke [Team Schuldhulpverlening](#). Het Team vormt ook hét loket voor inwoners met geldzorgen. Inwoners melden zich daar of komen in beeld via bijvoorbeeld de sociale buurtteams en Vroeg Eropaf. Binnen vier weken nadat een inwoner zich meldt, voert Team Schuldhulpverlening een gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld.¹⁰ Bij bedreigende situaties vindt dat eerste gesprek binnen drie dagen plaats. Onder bedreigende situatie wordt verstaan: gedwongen woningontruiming, beëindiging van de levering van gas, elektriciteit, stadsverwarming of water of opzegging dan wel ontbinding van de

¹⁰ In de Wgs ([art 2 lid 2 sub d](#)) staat dat de gemeenteraad het maximaal aantal weken vaststelt dat de gemeente nastreeft met betrekking tot de wachttijd. Deze periode is gemaximeerd op vier weken. In de praktijk worden bijna alle gesprekken direct of binnen twee weken gevoerd. Er is geen wachtlijst.

zorgverzekering. Crisissituaties worden indien nodig doorgezet naar bijvoorbeeld de sociale buurtteams.

Met het screeningsinstrument [Mesis](#) worden de financieel-technische kennis, motivatie, vaardigheden en leerbaarheid van de klant in kaart gebracht. Op basis daarvan wordt een integraal plan van aanpak gemaakt, met niet alleen een oplossing van de schulden, maar ook een aanpak van de oorzaken. Team Schuldhelpverlening geeft daarnaast informatie en advies en helpt bij het treffen van een betalingsregeling. Als de schulden problematisch¹¹ zijn, moet onder andere een schuldregeling worden getroffen. Dit doet de [Kredietbank Limburg](#). De consulent van Team Schuldhelpverlening houdt wel de regie, bewaakt de uitvoering van het plan van aanpak en blijft voor de cliënt het belangrijkste aanspreekpunt.

Pauzeknop

Om klanten rust te geven, en schuldhelpverleners de tijd om de problemen in kaart te brengen, drukken we op de ‘pauzeknop’ indien nodig. Klanten krijgen een aanmeldbevestiging met daarop het logo van de [NVVK](#). De NVVK is de brancheorganisatie die landelijke afspraken maakt met schuldeisers. De aanmeldbevestiging is voor veel schuldeisers al voldoende om de incasso tijdelijk op te schorten. De NVVK werkt aan uitbreiding van de pauzeknop. Heerlen lift mee op de landelijke afspraken met schuldeisers.

Ondersteuning bij de intake

Vrijwilligers, bewindvoerders en consulenten van Team Schuldhelpverlening ondersteunen bij het aanleveren van de benodigde stukken en het schuldenoverzicht. Als klanten na de intake niet meer reageren, dan worden zij in samenspraak met deze helpverleners actief benaderd, bijvoorbeeld telefonisch of met een huisbezoek. Dit gaan we de komende jaren vaker en intensiever doen. We voorkomen hiermee ongewenste voortijdige uitval.

Toekenningscriteria en doelgroepen

We helpen iedereen met geldzorgen. Uiteraard is er wel een inlichtingen- en medewerkingsplicht. Ook kunnen er redenen zijn om de schuldhelpverlening te weigeren of te beëindigen, bijvoorbeeld in geval van recidive. In de nieuw vast te stellen beleidsregels zijn dit nadrukkelijk *kan*-bepalingen. De schuldhelpverlener beoordeelt ten alle tijden of er sprake is van niet-willen of niet-kunnen en kan een tweede kans aanbieden en aanvullende voorwaarden stellen. Er zijn ook geen categorale of de facto uitsluitingsgronden. Je wordt dus ook geholpen als: je zelfstandig ondernemer bent, geen afloscapaciteit hebt, niet-saneerbare schulden hebt, de echtscheiding nog niet rond is, of als je een koopwoning hebt.

Bij zelfstandig ondernemers wordt gekeken naar de levensvatbaarheid van de onderneming. We helpen bij de doorstart of afbouw van de onderneming. In beide gevallen wordt geprobeerd een schuldregeling met schuldeisers te treffen. Schuldhelpverlening aan ondernemers is een specialisme. Heerlen doet daarom mee aan een [pilot](#) in Zuid-Limburg om de schuldhelpverlening voor ondernemers te verbeteren. Samen met andere gemeenten is een team samengesteld van experts op zowel sociaal als economisch gebied. In dit team zijn het [Zelfstandigenloket](#), gespecialiseerde bureaus voor schuldhelpverlening voor ondernemers en Kredietbank Limburg vertegenwoordigd.

Als er sprake is van inwonende minderjarige kinderen en ernstige schuldenproblematiek, wordt in Heerlen altijd gekeken hoe dit gezin snel en zo goed mogelijk geholpen kan worden om verergering

¹¹ Schulden zijn ‘problematisch’ wanneer deze niet binnen drie jaar kunnen worden afgelost, rekening houdend met de beslagvrije voet en vermogen.

van de (schulden)situatie te voorkomen. Dit betekent altijd maatwerk. Er is daarbij altijd contact met de hulpverleningsketen om tot een oplossing te komen.¹²

Schuldhulpverleners worden getraind in het herkennen van laaggeletterdheid en het bieden van passende ondersteuning.

Stress-sensitief

Medewerkers van de Team Schuldhulpverlening en Kredietbank Limburg zijn getraind in [stress-sensitieve dienstverlening](#). In het begin van het schuldhulpverleningstraject worden mensen ontzorgd waar nodig. Zodra er rust is, krijgen mensen weer meer verantwoordelijkheid voor het oplossen van hun problemen.

Betalingsregeling

Een betalingsregeling wordt getroffen met één of enkele schuldeisers wanneer de schulden nog niet problematisch zijn. Het uitgangspunt is dat 100% van de schulden wordt afbetaald.

Budgetbeheer

Het inkomen gaat naar een bankrekening die wordt beheerd door een budgetbeheerder van Kredietbank Limburg. De budgetbeheerder ziet erop toe dat bijvoorbeeld de vaste lasten worden betaald en dat de schulden worden afgelost. Een andere vorm van budgetbeheer is de doorbetaling van de vaste lasten vanuit de bijstandsuitkering.

Beschermingsbewind

Net als bij budgetbeheer worden inkomsten en uitgaven beheerd. De bewindvoerder heeft daarbij meer bevoegdheden dan de schuldhulpverlener. Het wordt opgelegd door de rechter en meestal uitgevoerd door commerciële partijen of Kredietbank Limburg. Voor minima moet de gemeente de kosten vergoeden vanuit de bijzondere bijstand. Net als in andere gemeenten zijn de kosten de afgelopen jaren toegenomen. Heerlen heeft in 2019 met bewindvoerders een [convenant](#) gesloten. Daarin staat hoe gemeente en bewindvoerders samenwerken rond schuldregeling en het versterken van de zelfredzaamheid van hun klanten. Daarnaast gaat Heerlen systematischer de plannen van aanpak van bewindvoerders toetsen en gebruikmaken van het [adviesrecht](#) bij de procedure rond beschermingsbewind. De verwachting is dat hierdoor malafide en slecht presterende bewindvoerders geen kans meer krijgen.

Stabilisatie

Stabilisatie is bedoeld om rust te brengen in de thuissituatie en de inkomsten en uitgaven in balans te brengen. De situatie rond bijvoorbeeld een echtscheiding, woningverkoop, afbouw onderneming, verslaving of baanverlies moet voldoende stabiel zijn om een schuldregeling te kunnen treffen. Budgetbeheer, borging van de beslagvrije voet en het regelen van een uitkering zijn vaak een onderdeel van stabilisatie.

Budgetbegeleiding of budgetcoaching

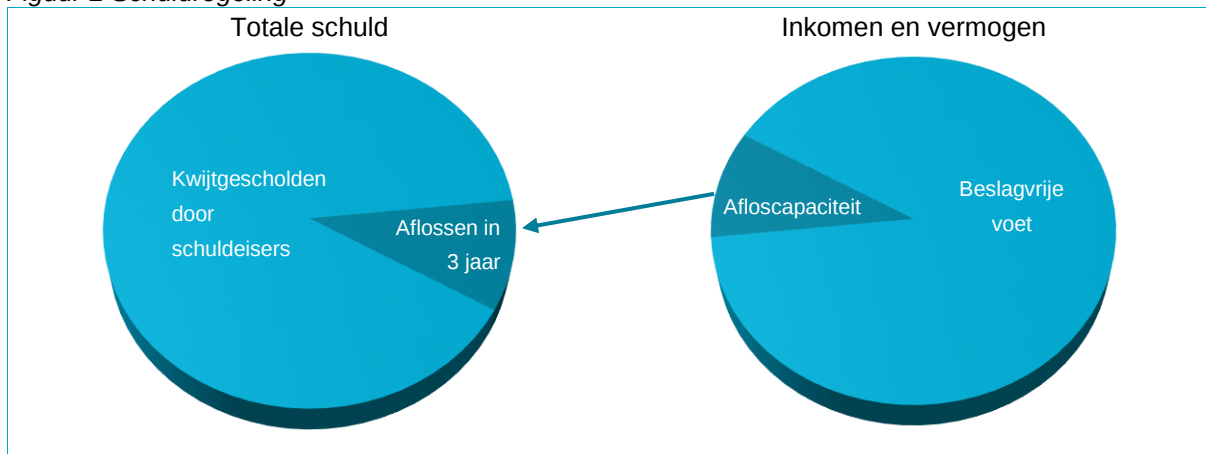
Dit is gericht op verandering van gedrag en vaardigheden. Dit gebeurt individueel en/of groepsgericht.

Schuldregeling

Schuldregeling is het belangrijkste onderdeel van de curatieve schuldhulpverlening. Hierbij worden de schulden opgelost. Na 3 jaar is men schuldenvrij.

¹² De Wgs ([art 2 lid 4 sub e](#)) schrijft voor dat het beleidsplan aangeeft hoe schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vormgegeven.

Figuur 2 Schuldregeling

Een schuldregeling is er in twee vormen:

- *Schuldbemiddeling*. De schuldenaar spaart maandelijks geld voor de schuldeisers. Periodiek wordt het gespaarde geld overgemaakt naar de schuldeisers. Na drie jaar wordt het restant van de schulden kwijtscheldend. Bij wisselende inkomsten is van tevoren niet duidelijk hoeveel schuldeisers uiteindelijk betaald krijgen.
- *Saneringskrediet*. Met een saneringskrediet wordt een deel van de schulden direct afgekocht. De rest wordt door de schuldeisers kwijtscheldend. De schuldenaar betaalt in drie jaar het krediet terug.

Vaker saneringskredieten

Het saneringskrediet heeft veel voordelen voor zowel schuldenaar, schuldeisers als de gemeente: de schuldenaar heeft nog maar één schuldeiser, mag bijverdienen en weet precies hoeveel hij drie jaar lang moet betalen. Dat geeft veel rust. Schuldeisers krijgen direct geld en kunnen de boeken sluiten. De gemeente bespaart op de uitvoeringskosten. Kredietbank Limburg gaat daarom namens Heerlen vaker saneringskredieten inzetten. Ruim 95% van de saneringskredieten wordt volledig terugbetaald, dus het risico is klein en weegt niet op tegen de besparing op uitvoeringskosten.

Preferente en concurrente schuldeisers

Schuldeisers krijgen hetzelfde percentage van hun vordering aangeboden, met uitzondering van *preferente* schuldeisers; zij krijgen het dubbele percentage. Dit is wettelijk bepaald. De meest voorkomende preferente schuldeisers zijn de Belastingdienst en uitkeringsinstanties waaronder de gemeente.

Efficiënter schuldregelen

We gaan met de grootste schuldeisers [collectief schuldregelen](#). Dat betekent dat niet meer per klant met de afzonderlijke schuldeisers onderhandeld hoeft te worden. De schuldeisers krijgen periodiek een overzicht van nieuwe klanten, hun openstaande schulden en een schuldregelingsvoorstel. De schuldeisers verifiëren het schuldenoverzicht en gaan in de meeste gevallen direct akkoord met het voorstel. Dit scheelt veel (doorloop)tijd.

Kredietbank Limburg werkt conform de [gedragscodes](#) en [convenanten](#) van de [NVVK](#), vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren. Dat betekent dat onder meer UWV, CJIB, SVB, CAK, DUO en de Belastingdienst in principe altijd akkoord gaan met onze voorstellen. Ook met een aantal water- en energiebedrijven, telecombedrijven, NS, Thuiswinkel.org, zorgverzekeraars, deurwaarders en andere grote schuldeisers zijn afspraken gemaakt om snel tot een schuldregeling te komen.

Team Schuldhulpverlening en Kredietbank Limburg sluiten aan op het landelijke [Schuldenknooppunt](#). Via dit portaal communiceren schuldhulpverleners snel en uniform met schuldeisers. Dit scheelt enorm veel brieven, mails en telefoontjes.

De consulenten debiteuren Participatiewet binnen Team Schuldhulpverlening en Kredietbank Limburg sluiten ook aan bij het [Beslagregister](#). Deurwaarders checken daar of er andere beslagleggers zijn en of de schuldenaar is aangemeld bij schuldhulpverlening. Als dat laatste het geval is treedt de deurwaarder in gesprek met de schuldhulpverlener.

Niet regelbare schulden

Niet alle schulden zijn regelbaar. Denk bijvoorbeeld aan te veel ontvangen bijstand, fraudeschulden en boetes. Daarbij geldt vaak dat deze volgens de wet volledig moeten worden (terug)betaald.¹³ In dit soort gevallen probeert de schuldhulpverlening wel een regeling te treffen voor de overige schulden. En om te voorkomen dat de inwoner niet meer kan rondkomen, wordt gecheckt of de *beslagvrije voet* goed wordt nageleefd door de schuldeisers. Daarnaast wordt *budgetbeheer*, *beschermingsbewind* en langdurige (*budget*)begeleiding geboden indien nodig.

Niet verzuipen in details

Veel tijd gaat verloren aan relatief kleine schulden en schuldeisers die niet reageren op verzoeken. 80% van de tijd gaat zitten in het in kaart brengen van 20% van de schulden. Om de vaart erin te houden en zo snel mogelijk te beginnen met aflossing zullen we binnen de wet- en regelgeving maximaal gebruikmaken van de mogelijkheid om schulden te 'schatten of te schrappen'. Als later blijkt dat de feitelijke schuld iets hoger is dan vastgesteld, is de rekening voor de betreffende schuldeiser of de gemeente en *niet* voor de schuldenaar. De rekening van een volledig nieuwe schuldregeling is vele malen hoger en kost bovendien veel (doorloop)tijd en gedoe met de overige schuldeisers. Ook als de feitelijke schuld veel hoger blijkt (wat bijna nooit voorkomt) wordt alles op alles gezet om de schuldregeling te continueren. Tot slot, het (demissionaire) kabinet onderzoekt of het mogelijk is om af te spreken dat als er met schuldeisers afspraken zijn gemaakt over 75% van de totale schuld, de overige schuldeisers automatisch ook akkoord gaan.¹⁴ Kredietbank Limburg zal gebruikmaken van deze mogelijkheid als deze zich aandient.

Als er na een akkoord met de schuldeisers nieuwe schulden ontstaan, *kan* dat aanleiding zijn voor beëindiging van de schuldbemiddeling. De schuldhulpverlener zal echter altijd beoordelen of de schuldenaar iets te verwijten valt en of de nieuwe schuld op een of andere manier kan worden betaald, zodat de schuldhulpverlening kan worden voortgezet. Ook hier geldt dat de kosten van beëindiging voor de gemeente, schuldeisers en samenleving meestal groter zijn dan de kosten van een interventie.

Moratorium

Via de rechter kan worden afgedwongen dat schuldeisers een half jaar geen incassomaatregelen mogen nemen. Schuldhulpverleners kunnen tijdens deze adempauze een schuldregeling voorbereiden.

Dwangakkoord

Wanneer een enkele schuldeiser niet meewerkt aan een schuldregeling - terwijl andere schuldeisers dat wel doen - kan de gemeente de rechter verzoeken om de betreffende schuldeiser te dwingen om mee te werken. Als de gemeente *zelf* de schuldeiser is en vanwege wettelijke beperkingen niet mag meewerken aan een schuldregeling, wordt ook een dwangakkoord gevraagd.

¹³ Zoals in de inleiding is vermeld, staat de fraudewet stevig ter discussie in de Tweede Kamer. Er liggen al [wijzigingsvoorstellen](#) in de Eerste Kamer.

¹⁴ Bron: brief staatssecretaris Van 't Wout, nov. 2020, [Kamerstuk 24 515](#).

Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp)

Als een schuldregeling niet mogelijk blijkt, wordt verwezen naar de Wsnp. De rechter beoordeelt onder andere of de schuldenaar 'te goeder trouw' is geweest. De schulden worden gesaneerd, wat betekent dat de schuldeisers in één keer een gedeelte van hun vordering krijgen en de rest moeten kwijtschelden. Onder toezicht van een Wsnp-bewindvoerder betaalt de schuldenaar in drie jaar de resterende schuld terug. De schuldenaar heeft daarna een 'schone lei'.

De doorstroom vanuit de gemeentelijke minnelijke schuldhelpverlening naar de Wsnp heeft momenteel de landelijke aandacht.¹⁵ Te veel schuldenaren worden niet of te laat aangemeld bij de Wsnp. Wanneer bij de aanmelding direct duidelijk is dat een minnelijke regeling niet mogelijk is, zal Kredietbank Limburg de klant versneld toeleiden naar de Wsnp.

De schuldhelpverlener gaat in voorkomende gevallen mee naar de zitting om de Wsnp-aanvraag toe te lichten en daarmee de kans op toelating te vergroten.

Beslagvrije voet

Als zowel het gemeentelijke traject als de Wsnp mislukken, behoudt de schuldenaar tot in lengte van dagen zijn schulden. Schuldeisers mogen dan weer incassomaatregelen nemen, maar moeten wel de beslagvrije voet respecteren. De beslagvrije voet is het gedeelte van het inkomen waarop geen beslag mag worden gelegd en ligt op minimaal 95% van de bijstandsnorm.

Nazorg

We willen niet dat er opnieuw schulden ontstaan als de financiële problemen zijn opgelost. Daarom houden we nadat de schuldhelpverlening is afgerond de vinger aan de pols. We beoordelen bij elke klant die uitstroomt of bijvoorbeeld een (schuld)helpverlener of vrijwilliger de klant nog enige tijd moet ondersteunen. Daarnaast wordt met elke klant een jaar na uitstroom contact opgenomen. Nazorg is niet vrijblijvend en is onderdeel van ons traject schuldhelpverlening.

We bieden daarnaast ook nazorg in het begin van het traject: na een informatie- of adviesgesprek vragen we de klant na enkele maanden of er nog geldzorgen zijn.

De gemeente als schuldeiser

De gemeente is verantwoordelijk voor schuldhelpverlening, maar is daarnaast ook schuldeiser. Denk bijvoorbeeld aan inhouding op de bijstandsuitkering of gemeentelijke belastingen. De gemeente wil sociaal incasseren. Dat betekent onder andere:

- Beslag op bijstand of betalingsachterstanden worden vroegtijdig gesignaleerd en gemeld bij schuldhelpverlening (zie §5.2);
- Bijzondere incassobevoegdheden worden alleen ingezet bij mensen die niet zijn geregistreerd in het [beslagregister](#);
- We voorkomen het ontstaan van (extra) stress bij betalingsachterstanden door in de communicatie een persoonlijke en positieve benadering te kiezen. Als brieven, zoals aanmaningen en herinneringen, toch nodig zijn dan schrijven we ze in begrijpelijke taal.
- Zodra mogelijk, ondertekenen we het [Convenant lokale overheidsschuldeisers](#) van de NVVK.
- Als de financiële problemen wat ernstiger lijken, gaan we op huisbezoek en bieden we in een goed gesprek hulp, ondersteuning en een betalingsregeling.

¹⁵ De Ombudsman stelt bijvoorbeeld: [Toegang tot Wsnp is hindernisbaan zonder finish](#).

6. Begroting

Het armoede- en schuldenbeleid wordt uitgevoerd binnen de reeds door de gemeenteraad vastgestelde begroting.

	2022	2023	2024	2025
Minimaregelingen				
Individuele bijzondere bijstand	€ 674.507	€ 687.913	€ 687.913	€ 687.913
Fit & Fun regeling	€ 497.380	€ 497.380	€ 497.380	€ 497.380
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 1.798.808	€ 1.798.808	€ 1.798.808	€ 1.798.808
Individuele inkomenstoeslag	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Collectieve zorgverzekering ¹⁶	-	-	-	-
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Individuele studietoelage	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Kindpakket				
Leergeld	€ 261.000	€ 261.000	€ 261.000	€ 261.000
Jeugdfonds Sport	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000
Jeugdfonds Cultuur	€ 53.500	€ 53.500	€ 53.500	€ 53.500
Jeugdeducatiefonds	€ 40.500	€ 40.500	€ 40.500	€ 40.500
Fietsenplan	€ 18.400	€ 18.400	€ 18.400	€ 18.400
Stop Kinderarmoede	€ 55.900	€ 55.900	€ 55.900	€ 55.900
Jarige Job ¹⁷	-	-	-	-
Schuldhelpverlening				
Schuldhelpverlening (KBL)	€ 1.249.947	€ 1.313.947	€ 1.379.947	€ 1.379.947
Schuldhelpmaatje	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Beschermingsbewind (bijzondere bijstand)	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000
Overig				
Kledingbank	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000
Voedselbank	€ 43.865	€ 43.865	€ 43.865	€ 43.865
Samen Delen	€ 23.863	€ 23.863	€ 23.863	€ 23.863

Dit overzicht is niet volledig. Een deel van de in dit beleidsplan genoemde activiteiten valt onder andere begrotingen of is geboekt op reguliere personeels- en uitvoeringskosten.

Dit beleidsplan presenteert de hoofdroute voor de komende jaren. Na vaststelling ervan door de gemeenteraad wordt een uitvoeringsplan opgesteld met concrete activiteiten en een planning.

¹⁶ Zorgverzekeraar VGZ betaalt volledig de korting voor Heerlense minima.

¹⁷ Jarige Job wordt gefinancierd door fondsen, bedrijven en andere donateurs.